

החפץ להודיע דבר מה לטובתו, עלי
לש"ם בעד כל שורה גרוש וחצי,
ובעמוד הראשון 3 גרוש,
מחיר עלה אתה גרוש וחצי.
המאסף חזומים יקבל עשרה למאה.
מכתבים בתי הפשום ישובו
לבעליהם.

הבצלה

מחירה לשנה:
בארץ תוגרמה 4 מאג'ורי כסף
באוסטריא 16 כתרונים
בצרפת 20 פראנק
בברוטניא ואמעריקא לירא שטערלינג
ברוסיא 10 רובל

מב שרת HABAZELETH

מכתב עתי יוצא לאור בכל שבוע יבשר וישמיע כל דבר הדרוש לחפץ לבב איש יהודי

מאת

ישראל דוב פרומסין

JERUSALEM 3 Januar 5668.

ירושלם, כ"ט טבת התרס"ח

Monte sur la plus haute montagne, messagère de Sion.
Élève ta voix avec force, envoyée de Jérusalem! Élève la et
ne crains rien (Isaïe XL 9.)

על בר-נבם עלי-לך משרת ציון הרימי בך קולך
מבשרת ירושלם הרימי אל תיראי וגו' (ישעיה מ' ב')

מעלענראמים

הוכן הענינים. — ירושלם, מעלענראמים, ירושלם ברכה לראש משכור.
ציון למצוין. לך ואספת, תרלבי. ה"א. מודעות.
הגבר, פאפומים

ס פ"ב 25 דעצעמבער. — הוחל משפט מאה ותשעה ושישים
נבחרו הרומא הראשונה אשר חתמו בהעיר וויבארג על מאניפעסם
להעם. הם רובם טכת הפועלים והקארעמים. הם נאשמים כי
הזיתו את העם לבלי שלם מכסי הממשלה, ולבלי הביא את
בניהם לעבודת הצבא.
לאנדאן 26 דעצעמבער. — להמיינס מוריעים מפקקנג
כי הקסית הוציאה פקודה בו תאמר כי אדיר כל חפצה לכינון
ממשלה קאנסיטטיציאנית בבינא, אבל אם ישובו המבוהלים לקרוא
לריב ולעשות הגרות תאלץ הממשלה לבטל את חפצה זה.
אראן יום הנ"ל. שבמי בני סנאסאן נכנעים המינים המונים
ומוסרים כלי זינם להצרפתיים.

לאנדאן יום הנ"ל. — סערה קמה ביום הולדת משיהם
וחסב אסון לאניות אחדות. נוסעים מאי מאן לליוערפאל נאלצו
לזון בלילה על האניה בלב ים, ולא באו העירה עד אתמול בשעה
מאוחרת.

עגלה עלעקמרת נפגשה עם עגלה ברחוב קינגס. קראסם,
ושמנה נוסעים נפצעו.

פאריז 27 דעצעמבער. — הבאראנעסם אדאלף דע
ראטהשילד אשר סתה בימים האלה, השאירה אחריה כארבע מאות
אלף לירא שטערלינג לצדקה ובתי חסד אשר ליהודים, רובם בפאריז.
טאנג'יר יום הנ"ל. הגענעראל דרודע חולה מאד במחלת
קדחת, שר הצבא באלאגורד הופקד שנית למפקד הצבא בקאואר-
בלאנקא.

בדאיון אשר היה לציר צרפת עם השלטאן עבד איל עוז
הוחלט לפקד על הגענעראל דרודע לגרש את המהקיממים במבצריהם
אשר במחוז מעדינוא, כי הם עומדים לשמן ומפריעים את שבמי
הבאויאם מהשלים את הממשלה, ומהשיב את הסדרים בקאואבלאנקא.
וולאדיוואס טאק יום הנ"ל. — עיד חמשה מהכורדים
נשפטו למות ע"י ידיה.

ס פ"ב יוב הנ"ל. — צבא רב העמד על גבול פִּינלאנד
לבקר בעין פקוחה את הנוסעים העיברים את הגבול.

ירושלם

צעקת העניים בכלל ושל עדת הספרדים בפרט עולה השמימה
היוקד הנדול. בכל צוקי אבל נפש יאמיה כעם לוח יעלה פן שנים
בערך, עד כי יאכל בשר האמללים וימוץ דמם, ולא לפים ירפקו על
פתחי בית ועדנו שואלים לחם — ונפשנו ברעה תתמוגג כי ממש
סכנת רעב נשקפת לכל ימי החרף, וגם אחרי כן כי עוד בשבעה
חדשים לנו עד הקציר.

אנחנו סצדנו כדי להקל מעט את האסון קנינו בכמה אלפים
פראנק קמח למכור בשער תוול לעניים סכום קצוב בכל שבוע,
ולמטרה זו קבצנו גם מהושבי ירושלם איזה סכום, אבל מה נתן זה
לפני העם?

ויען השער עולה מרגע לרגע לכן מוריעים אנו צערנו ברבים
אולי יכמרו רחמי הנדיבים לבא לעזרתנו במקדם האפשרי וביחוד
בחמים ובקמח לשכר רעבון רבבות עניים.

הוי! רחמו רחמו ירושלם כי בצרה גדולה אנחנו, וביחוד
עינינו צופיות לעזרה בדגן ומזון שהוא עתה לנו יותר נחוץ מעזרה
בכסף מזומנים.

וה' ירחם עמו ויקנא לארצו ויזכו כל בני עמנו לעזרת ציון
ברנה בבא גו' צ' בב' א' כעתי' הציפים לישע ה' מוקיריו ומכבדיו
החותמים בברכה

הצעיר איהו מ' פאניויל ס"ט (מקום חותמו, מ"מ חסם באשי בירושלם ואגפיה
יעקב שמעון מאמאן ס"ט (מקום חותמו)

הצעיר מרדכי ישראל ס"ט (מקום חותם בדה"צ דק"ק ספרדים בירושלם ת"ו)
ע"ה חיים דוד סורנאגה ס"ט (מקום חותמו)

מאיר גאני
הצעיר משה הראה ס"ט (מקום חותם ועד הספרדים בעה"ק ירושלם ת"ו)

ירושלם

חמשה ועשרים לירח העשירי.

ההורף בכל הדר עזו יתקפו, לקח עמדתו בעירנו בשבוע הקדש. הקור גדול וחזק, וגשמים טרובים שטפו וזרמו ברוח סערה ובפתותי ברד וקרח מאין הפוגה, ועניי ירושלם סובלים קור ודעב סבית ומבחוץ, ירחם ד'.

מרב הנשכים נפחת בשפלת שכונת „בית-ישראל“ חלקת ארמה אחת ובנין חדש שהקימו עליה, פקעו יסודותיו וחומותיו גחו, עד שאי אפשר לשפץ, ותולים את הקלקלה בהכנאי שלא השגיח לדרד, אדמת היסוד כל צרכה.

אכלי ציון הוסיפו בשבוע האחרון לככות את האבדה הגדולה שאבדה עיר ירושלם בהאי שופרא דבלי בארעא, ה"ה הרב המאוה"ג וצדיק יכו"ע, רבי ידידיה מהורדנא זצ"ל, כנוכר בגליון הקדש, ויגדל המספר והאבל בהרבה בתי כנסיות ובתי מדרשות. כפי שמספרים, בקש המנוח ז"ל ביום החמישי ז' טבת, להשמיע ברכים ע"י „החבצלת“ שיתפללו בעדו, אבל נצחו אראלים את המצוקה, ולמהדרתו ביום השישי נתבקש בישיבה של מעלה, כאמצע שנותיו, בשנת החמישים לימי חייו.

והננו להציע בזה, כי אנשי מעלה, נדיבי רוח יפרו את ארון ספריו הנדול—גרמיהם, להחיות ולהרנין לבב אלמנת המנוח השוממה, ולהעמיד את ספריו הרכים יקרי ערך והמציאות בארנו מיוחד ב„בית-ועד החכמים“ ובחומותיו, לשאת עליו תו הניצח לזכרון המנוח ז"ל, להקים לו „שם עולם“ לא יכרת, טוב מכנים ומבנות שלא הניח אחריו תנצב"ה.

חברת גמ"ח „איהבי חסד“ מנככדי אנשי כולל אוגונארין בעירנו, בחרה לה בשבוע העבר עפ"י רוב דעות נעלמות, מנהלים ופקידים חדשים אשר ישורו על הנהגת החברה לכל פרמיה, ה"ה

שלמה ווייל, הרב ר' שמואל אהרן וועבער והר"ר מנחם מענדל הכהן מליסקא, ונברכם בסימן טוב ונקדמה חשובה לתועלת החברה הפרחתה והתפתחותה בכל הענינים.

אחר מוקני רבני דור הישן, גוע וימת הלילה בעירנו, ה"ה הרב"ג המצוין במדותיו התרומיות ושאר רוחו הנעלה, טו"ה יצחק שווארצשטיין ז"ל, בשנת השתים-ושבעים לימי חייו. יליר שאמלויא אשר באוגונארין היה הרב המנוח ז"ל, ושתיים ועשרים שנה שמש בכתר הרבנות בק"ק האדום שם; הוא היה מתיימים הישרים שבמעט פסקו בימים האלה, ויהי גם תלמיד כובדק להגאון האדיר רבי שמעון סופר זצ"ל אבדק"ק, קראקא, וממנו קבר את „הסמיכה“ לרבנות, לפני עשרים שנה, עלה לעיר קדשנו הו"ב להשתקע בה, ויחי בע"ק חיי צער ודוחק, ויהי שמח בחלקו. בבביר גדול הוכל לקברו, והרב הגאון רבי יוסף האפלאמאן שליט"א קשר עליו מספר מר, וקהל המלומים הורידו כנחל דמעה תנצב"ה.

ינחם ד' את בני חידו ההולך בדרכיו, הרב הישר והנבר רבי אביגדור דוב שווארצשטיין ז"ל, ואת התנו הנכבד שי' ואת כל המתאבלים עליו, ובירושלם ינוחמו.

גרי שכונת „בתי כולל אוגונארין“, התאספו ביום עשרה בטבת, ובמקהלות כל בני האספה, ערכו להם תכנית ישר ורגון להנהלת עניני השכונה, תקון כניניה, מהרהר ונקיונה, שנשאר בחתימת כל השכנים, עפ"י הדברים האלה:

„ביום צום העשירי, התכנסנו בביהמ"ד „בית שמואל“, לברוק על מעשה שכונתנו ולתקן בדק „הצחנה“ והחלאת העובדות על כל גדותיה, ונחליט כלנו „פה אחד“ לבהור ועד מחמשה אנשים משכני השכונה אשר יפקח וישגיח על הנקיון והמהרה, וכל אחד ואחד מחברי הועד „מחויב לקחת חלק“ „מעשי בתקון מהרה השכינה וזכון רחובותיה, לקיים מה שנאמר, והיה „מחניך קדוש“, ועפ"י תקנות מועילות ונאות אשר יסדרו ביניהם כולם ביחד, יעשה כל דבר ודבר הנוגע להשבת מצב הבריאות בהשכונה, והשכנים

„הכה נאחבה עוד זמן מה במסענו“ הפציר בה. „עד אשר יוטב מעט לאבינו. אם נסע אנחנו הלא יסאר הוא לבדו, והלא תראה עד כמה חסרה אמא לך, וכמה איפא מרגיש הוא בחסרונה והיה כי יותר לבדו...“

היא הניע בראשה כילר קשה עורף, ותקרא: „איש לא מרגיש בחסרון אמא, כמוני אני! איש לא אהבה כאשר אהבתיה אני! ולבר זה הלא כל אדם קרוב לעצמו, ואם אמר להשאר פה, או יבא הקץ לחיי, ובכן חפצה אני לנסוע.“

לאחרונה הבטיח לה מהעדאר כי ישאל בעצת יועץ הרפואה וכדברו ועשה.

הרופא הזקן הקשיב לדבריו בשום לב בדברו אליו ויאמר: „אדון גאמאהלד האהוב, השאלה אם תוכל לעזוב עתה את אביך לבדו, תבא בשורה השניה, השאלה הראשונה אם תוכל עתה הגברת, אשתך לצאת למסע!“

מהעדאר הביט עליו כנפעם וישאל בתמהוין: „למה זה לא תוכל רעיתי לצאת למסע!“

הרופא שחק וילחש דברים אחדים באוני מהעדאר, אשר התאדם מאד לשמעם.

„ואת היא רק השערתי“ הוסיף הרופא ויאמר, „אך מרם ראלתי את הגברת אשתך לא אוכל לקיים השערתי, ולכן אבקרה הערב.“ אחרי החליפם עוד דברים אחדים נפרדו שני האדונים, ומהעדאר הלך לבית מסחרו של חותנו, אשר החל לעביר שמה היכף אחרי חתונתו.

„וברכך ה' מהעדאר!“ אמר שראדער בהושיטו ידו לחתנו, „הנך נראה כעצוב וכנוגה, מה קרה מה שלום כאלוין?“

„טאלוי כאומללה היא בעיניה, היא חפצה לנסוע, אם לא, האבר, כדבריה.“

הנכר

ספור

מאת פרידריך ראב.

תרגם מגרמנית

(המשך י"ב)

אחרי ההלויה.

ועוד הפעם ישבו גאמאהלד ובנו לארץ שבעה ימים, בפעם השניה במשך חצי שנה. עוד הפעם באו קרובים וירידים וגם מבירים לנחם את האבלים, ולהביע איתות השתתפותם בצערם, כי דאב כל איש לפטירת האשה העדינה האהובה, אשר נשבר לבה מאבדן בנה ותלך גם היא אחריו... ועוד הפעם קבלה מאלוין לבושה בגדי אבלה את האורחים והסנחמים הרבים אשר באו יום יום, בקשה בכל יכלתה לחזק את בעלה, ולשלם נחומים לאביו האמלל וימלא כל פה תהלתה.

ויהי בכלות שבעת ימי האבל, והאדונים הלכו למסחריהם, והאשה הצעירה נשארה לבדה בודדה בבית, ושנוי נמרץ בא במצב רוחה: שעות שלמות ישבה בעצלות, כל עבודה היתה לה לגיעל נפש, והיקץ נפשה בדייה. מדי בא אישה הביתה מצאה ביכה, ובשאלו אותה לסבת בביה, השיבה בקול נחנק מרמעות: „אמי! אמי! לא אוכל לחיות פה בלעדה!“

לפעמים התנפלה על חזוה ותשביע אותו בדמעות שלישי כי יסע אתה, כי אם תשאר פה תרד שאולה. ברצון היה נאות למלא חפצה, אך לא הזין לעזוב את אביו לבדו בימים האלה. אמנם לא התאין גאמאהלד ולא התמרמר, אך בשבועות האחרונים פרצה עליו זקנה כאלו עברו עליו עשרות שנים.

ברכה לראש משביר

ירושלם. — בשבוע העבר עבר דרך עירנו לאמריקא הרב הגאון המפואר עדות ביהוסף שמו מו"ה ר' יוסף קאנוויץ נ"י שהן רבינו הגאון נד ישראל שר התורה רשכבה"נ מן הדורב"ו שליט"א בליות האברך הנכבד הר' אלעזר סגל יצ"ו.

ממרת נסיעתו לפעול על לב אחב"י יושבי אמריקא להעמיד על בסיס נכון הת"ת הכללית והישיבה הגדולה אשר כוננו יריו לתלפיות, לתלמידי חכמים אלה, כל מי אשר נפשו אותה לדעת דבר ד' זו הלכה, ודעת, דרכי התורה, יחפץ, ובא אל הבית הזה ויהי את צמאנו במי ים התלמידים והפוסקים ובשפע אור תורה אשר משפיעים עליהם שני המאורות הגדולים רבנו הגאון רבן של ישראל מן הרידב"ו שליט"א וחתנו הרב הגאון הנ"ל. גם כל חופש התורה אשר יובא אל הבית הזה יקבלו לפי רגלי רגלי מצב הישיבה די ספיקו הנצרך לו לכלכלתו ולכלכלת אנשי ביתו ולע"ע נמצאים כחמשים חכמי תורה המקבלים פרס ועיטקים בתורה בשקידה רבה, ובעד העוללים והיונקים אשר עד עתה שאלו ללחמה של תורה ופודש לא הי' להם פתחו בית תלמוד תורה כללית לגרלם לחנכם ולחכמם על ברכי התורה ויראת ד' מהורה וכדיום ב"ה לערך כארבע תנוקות יושבים ומקבלים את לקחם במקרא משנה, הלמוד וד"א מפי שנים עשר מלמדים מובהקים, וכתב וחשבון מפי סופרים מצוינים וכ"ו בחדרים מרווחים ונקיים שנקנו ונשכרו לשמם, כי מלבד הבנין העצום והמפואר אשר קנה והקדיש להישיבה הנדיב המפורסם רודף צדקה וחסד הרב הגביר הנכבד מו"ה ר' זאב בלומבערג מ' ישא ברכה עוד נשכר חצר הסמוך לו בנין גדול ורחב ידים להרחבת הת"ת והישיבה ועל כל האמור מעלה השגיח הרב הגאון הנ"ל בעינא פקחא והשקפתו לטוב

מחויבים לציית לתועד בנוגע לפני הובלים והעברת האשפות, והיינו נקיים מזה ומישראל.

ותוב"י נכנסו לבחירת הועד בדעות נעלמות, ויצאו עפ"י דוב הקולות: מר אברהם אהרן ואנענפעלד, זלמן חיים צווייג, שמעון ווייס, רוד גרינוואלד, אברהם ליב קאלנער.

מיפן מודיעים

הת"ת, "שערי תורה" שם הקימה לה "בית ספר" להנערים שאינם רואים סימן ברכה בלימודם, ולתכלית זה קנתה כבדת אדמה סמוך לבית הת"ת, ומחר ביום השלישי יתחנך ברוב עם, בפאר והדר.

נכד הישיש הרב מר יעקב צבי זיסלמאן נ"י מתלמיד "החדר" שם, נכנס לבר מצוה בשבת ויחי יעקב, וחתן החג דרש בלה"ק צחה, ואחריו חבריו מהחדר, וקהל יפו התענג בעונג רוחני מאד, ויציע להביע רגשותיו הפנימיים על ספר לזכרון עולם, ולא נעננו להם מיסדי החדר ומנהליו, באמרו: שיון טוב עושה שמרים מעצמו, ושם טוב עולה ומתגבר מאליו, מבלי ההעדרות כתבי מליצה ותעודות פרטיות.

מה טובים ומה נעימים הת"ת והחדר גם יחד, ומהראוי, שגם הם מכפילים ישרו עליהם, "נור השלום והאחדות" וילכו שלובי יחד, להרבות תורה וד"א בישראל!

לראובנו, נהפשט הסנהג ביותר לדקדק במחול בחורים ובתולות... ואורחי הארץ נוטלים שם חלק במדרה מרובה, ונמירי קרחא מחשים; לאו משום שמצוה שלא לומר דבר שלא נשמע, כי בני יפו צייתנים הם, אלא פשוט מהסרון הרגשה והשגחה ומה יאמרו הכריות? הרינו חכמים את הדבר — בלוד שחול"ל חשו לתקן זה בראש וראשון!

א. בן יוחי.

"מה שאמר לי יועץ הרפואה ממלא את לבי בתקות מאשרות ולא אוכל להבין מדוע אינך גם את מאשרה לבשורה הזאת."

"אבל מאשרה הנני!" השיבה ועודנה בוכה, "לוא רק אחיה

עד אז..."

"אל נא תהבלי!"

"אבל אין זה הבל, הלא אמר לך זה האיש המאוס! עדי,

אומר הנחו, להשאר פה ולא לנסוע עד ענור הכל, ואני לא אוכל

להשאר פה בשום אופן! שאלה ארדה!"

"אבקשך מאלי, הרגעי. באי ונלכה עתה מעט אל אבי."

"אל איך? לא נעים לי לבלות בהברתו."

"אבל, מאלי, הלא לבדו הוא אבי תמיד."

"גם אני הנני לבדי, ומי זה חס עלי?"

"התחילי שנית בדברי הבלך, ילדה פותה?"

"לוא יהי כדברך, ילדה פותה אני, ועם ילדות צריכים

להזהר בהתהלך איש עמך."

"והאינני נוהר בהתהלכי עמך?"

"לא באופן מספיק. בכל היום אינך בבית, ובבואך לפנות

ערב, הנך חפץ לשיב וללכת שנית, ועוד לסחפני אתך."

"אם אינך חפצה ללכת, השארי בבית ואני אלכה ובעוד רבע

שעה אשובה, לרגלי בקירי אצל יועץ הרפואה, לא ראיתי היום את

אבי, ועין פלילי יהיה זה מצדי, אם לא אתחבא לשלומי יום שלם."

היא עותה פניה והאמר כבועסת: "לי אין לך כל געגועים,

אותי אינך אוהב כלל."

הוא הביט עליה במבט של נעלב ולא ענה כלום.

"הנך מעית נגדי" הוסיפה ותאמר, "אתה חישב זה לאכזריות

מצדי כי אינני הולך, אך זה הוא ההפך מהאמת. אינני הולכת, מפני

כי החדרים שמה נראים לי הפעם כשוממים, כתווה ובהו, כב-

היא לא תאכר, בזה אין סבנה. אך משרתתך אני בצערך נערי האמלל, בגל מקום בואך הנך מוצא רק פנים זועפים, איך בלי ספק הנהו עצוב ונדכה, והנה תוסיף גם אשהך להתאונן להתמרמר, אכן הלא הנך חייב לה עוד את מסע הנשואין, אשר אמנם לא ינעם לי בעת הזאת."

"גם לי לא נעים המסע, ואדבר עם יועץ הרפואה ואבקשו כי

יבקר אולי יעבירה מעל דעתה, ותשוב אדור מהפצה."

"הבה נקוה, אני מאד לא ינעם לי העדרך מבית המסחר

בימים הבאים."

בשוב מהעדאר בערב לביתו פגש את יועץ הרפואה בצאתו,

ויאמר אליו האחרון:

"רמזא טבא, ארון גאמהאלד, אשמח מאד כי מצאתיך פה."

"רמזא טבא, אדוני יועץ הרפואה, הית אצל רעיתי, ומה?"

"הגברת רבת החסד הואילה לאשר השערתי, ויחד אתך הבה

נקוה לטוב."

עוד הפעם נאדמו פני הצעיר, ויאמר: "אהה! לוא זכתה

אמי לזאת בחייה!"

"כן, חביבי, כמה מאוים, וכמה תקית תאכדנה לאדם במשך

שנה. אבל מחכים לי, אדוני גאמהאלד, היה שלום!"

היא מהר וילך, ומהעדאר נכנס אל מעונו, בלב כלא תקות

מוכות, אך לא בלי כל דאגה ופחד, איך תוכל מאלין לקבל את

דחית מסעה לזמן כה רב.

בהכנסו אל תוך החדר מהרה לקראתי ותפול על ציאו

בוכה כילדה קטנה.

"בשם ה', מה לך מאלי? מה קרה?"

"מאומה! מאומה!" השיבה בקול בוכים, "אבל הלא תדע?

הלא דבר ארך יועץ הרפואה?"

נעתר להפצרתם ויפתח למו את אוצרו המים אוצר ביום לתורת האגדה אשר על ידה נביר את מי שאמר וה' העולם, וישתיטמו מאד על גודל כשרונו ורוב התפתחותו במקצוע הלז, בזה ראו ויבחו לדעת מה גדול כח בעלי הכשרון בשעה שהם הולכים ומתפתחים בהסדרות נכונה ורצויה, ואשר זהו מטרת ושאפת חכמי כנסית בית ועד לחכמים. ועתה הנני מכין את לבי כנגד המברכים לראש משכיר יוסף הוא המשכיר: ברוך אשר יקים את דברי התורה הזאת, צלח ורכב על דבר אמת, ויהי' שתשוב לביהך בקרוב בהצלחה רבה, ותמצא הכל ע"ג וכלנו יחד נזכה בתוך כלל ישראל לשמחה בהרמת קרן תורתנו וקרן משיחנו אמן.

אהרן יצחק זאסלאנסקי.

ציון למצוין.

פתח נא לי שערך אדוני המו"ל, והרשני להכך נסך דמעותי על אכרן נפש יקרה א' ממכחרי בני ציון וכוני', הוא הרה"ג המפורסם הדגול מרבבה מו"ה יעקב בהר"ר שפרהו שרהזאהן זצ"ל, אשר שבק לן היום כליל החמישי כ"ח שבט הור.

גדולה כאר ראבה אשר אברנו בפטירת האיש הזה, הוא ה' סכל התים והיושר, וירא אלקים, ככל מלוא המובן אשר יהנו תוארים הללו לנישואם, בו עוד ראינו דמות דיוקן של יעקב סבא בכל שלמותו באורח שאין חוונו לדאכנונו נפרץ כימינו, הוא היא עמוד חוק והיכון שבו נתאחדו ונהלכנו יחד שלשת העמודים שעליהם העולם נשען, תורה ועבודה, וגמילות חסדים.

כי מלבד שהי' הרה"ר יעקב שרהזאהן זצ"ל גדול בתורה בעצמו, ומשים לילות כימים בשקוד על דלתותיו, עוד למד תורה כארבעים שנה לנערי בני ישראל. והעמיד תלמידים למאות ורבים

דקדקה כל דבר קטון או גדול, לא נעלם מעין השגחתו אפילו דבר קל הן חומרי הן רוחני, מושל לציור ששולח רגיים מהים משבח רברבי שקיל משבח זמרי שקיל, לא נח ולא יקט בעבדו את עבודת הקודש עבודה מועילה ופורי' עבודה תמה, עבודה לשמה, ומכל אלה מובן כי אדם גדול רב פעלים כזה כמה קשה פירדתו על כל בני העיר וביותר למקורביו מקבלי השפעתו השמחים בתורתו, ואף כי מעט מרגש החבה וההגנועים הביעו בני ישיבתו, "בהבצלת" העבר, בכ"ז מוצא אני לנכין להדפיס מכתב אשר רגיע לירינו, אחרי עבור הרב הגאון הנ"ל כיפה עיה"ק מחמיו רשכבה"ג היריד"ו שליט"א וו"ל המכתב אות באות:

מבדד-חתיני בבני הרב החריף העצום הגאון המפורסם כש"מ יוסף ג' קאנוויץ הרה"מ דפ"ק תובב"א.

הרגשת החבה היתרה מהעיר הק' הזאת תובב"א ותשוקתם אליך, רבים בנו אחד פרידתם מאתך בדמעות ממש מהגעגים אחרים בל"ג ומיחלים ליום שובך אל ביהך בהצלחה כאל מלקוש—לפלא שהרכבה נעים מן הת"ת בנו והגידו תהלים שר' יצחיה דרכך ויתן בלב אחב"י יושבי אמעריקה שיבינו הענין הקדוש הזה וירחמו על התורה שבארץ הגליל, וגם האברכים מהישיבה נתעוררו לבכי בראותם זאת מהנערים והבחורים יחדיו. ואתה בני מחמדי חוק ואמץ וד' יהי' עמך כי למען תורתו הק' אתה עיבר ארחות ימים, וזכות הרבה מאות נפשות שתלויות בך ואתה הלוי במי שאמר וה' העולם ישלח מלאכי לפניך והצליח דרכך א"ם.

המכתב הזה מראה לנו בעליל מה רבו פעולותיו של הרה"ג הנ"ל, כמה פיון דרכיו, כמה מהוקנים מעשיו. האירח ההגין הזה למרות כל חפצו ורצונו לשחות פה עיה"ק לידע להודיע ולהודע לראות ולראות נאלץ לשים לדרך פעמיו ויהי פה רק ימים אחדים. גדולי ומנהלי הכנס' של תורה אשר בשם: בית ועד לחכמים תקרא בקרובו שתי פעמים בביתו וישתעשעו יחד בח"ד ובפעם השני'

"הוא בקר אותה, ויאמר כי שלומה טוב, וכי במשך החרף הבא עלינו לצפית למקרה טוב...".

גאמחהאלד אחו בידי בני ויהרקה בחזקה ויאמר מעצק לבו: "וברכך ה', בני!"

"אבל בני אהובי" הוסיף אחרי דומית רגע, "מהיום עליך להקדיש את כל עתותיך הפנויות לרעיתך, ואל כך להרבות מחשבות אדוות, אני כבר אדאג לעצמי."

אבל לא אוכל לשאת את המחשבה כי הנך כודד בעצמך, וכך הערב הנך לבדך. בא"נא אלינו, אבי, מאליין מפצרת בך מאד לבא לסעוד אתנו הערב, ונשתה אחרי כן יחד להתמלאות תקיתנו."

"ברצון אעשה כחפצכם" השיב גאמחהאלד בשחוק, "הלילה אני מקבל את הזמנתכם אבל לא לתמיד."

"תמיד עליך לבלות את הערב בחברתנו, אבי, בקשתך!"

"תנה לי ואדברה, בני אהובי! איני יודע אם ידוע לך הרבר או לא; אמך היתה בת תלמיד חכם מצוין, ולפי חפצו, היה בא אלי בשנים הראשונות לנשואיו אחד מתלמידי חכמים, ויחד למדנו מדי לילה כלילה שעות בתלמוד ערך שעה, אמנם התארכה השעה הזאת ותהי' לשתים, כי מדי-התעסקנו בלמודנו לא הרגשנו בעבור הזמן. אנחנו היינו לומדים בחדר הסמוך לחדר המעון ואמך אשר ישבה בחדר המעון היתה מקשיבה תמיד ללמודנו בשום לב. אחרי שנים אחדות מת רבי זה ולא הצליח לי למצא אחר במקומו והימים עברו ויחלופו, ואני שכחתי, וגם אמך לא הזכירה מזה דבר עד ימים אחדים לפני מותה. נפלא הרבר בן נזורה מזה כימים האחרונים לחייה, כאלו ידעה כי לא יארכו הימים ואני אשאר בודד לבדי, "התזכור את רבי יחזקאל אלמשור" שאלתני — כה היה שם רבי — "התזכור עוד את בואו אלינו מדי לילה כלילה, ללמוד אהך את התלמוד, ועד כמה שמחתי או להקשיב בלכודכם? ועד

בכל מקום חסרה לי האם, ומדי הפתח שמה אחת הדלתות, אני חושבת כי המנוחה הנאמנה הראה בה, ומוזה אני מהרגשת ומהרגותו ידעתי כי זה הבל, אך מה אוכל לעשות?"

הוא חבקה בורעותיו ויקרא: "אמנם עותהי נגדך. אבל עלי ללכת למצער לרבע שעה."

"בלי ספק עליך ללכת, הלא עליך לספר לי מהאשר הצפוי לנו, הידעת מזה? הביאהו הנה. אמור לו כי בקשתו לאכול אתנו סעודת הערב, ואחרי כן נשתה יחד כוס יין להתמלאות תקיתנו."

"וזאת היא מחשבה נעלה באמת! רעיתי האהובה והחכמה, אבל עתה עלי ללכת."

הוא לקח כובעו וילך.

אביו כבר חכה עליו בקיצור רוח, עוד לא נקרה כזאת מעולם כי לא יראה את בנו במשך יום תמים. בידים חבוקות לאחוריו, הלך הנה והנה בחדר המעין הגדול והמרוד, אשר את מבחרי שנותיו בלה בו כאשר נכון. ומאליין צדקה באמרה כי לא נעים לה לבלות זמנה בבית הזה. החררים היפים אם כי היו מוארים באור בהיר לא השביעו רצון את הבא אל תוכם בראותו את האיש הבודד אשר חוקין בחדשים האחרונים בבגשות שנים, מתהלך בם. מהעדלך דפק לאטו בדלת ויפתחנה ויקרא: "רמזא טבא, אבי אהובי, מה שלומך?"

"תודה רבה, בני החביב, רמזא טבא! מה שלומכם? אני כבר דאגתי כי לא ראיתיך היום."

"יש יסוד טוב לאי בואי" השיב וישחק, "הייתי אצל יועץ הרפואה."

"אצל יועץ הרפואה? למה? החולה היא מאליין, הלילה?"

"איננה חולה, אבל היא עצובה מאד בימים האחרונים."

"ומה אמר יועץ הרפואה?"

ישנים ומקיצה נרדמים. זו היא דרך הכבושה לכל מפעל גדול, לכל מעשה כביר!

התאספו והתאחדו ברפץ עז ורצון אדיר — צעירי עיר שחברה לה יחדו! החיים חיי חיים כדים כוית, חיים קשים בקריעת ים סוף, חיים של דקדוקי עניות המעבירים את האדם על דעתו; כל קבוצה, כחו יפה לעזר ולהעזר איש את אחיו, אם לא בגדולות ובנפלאות, עכ"פ להאמין בעצמנו כי לא בא רק באברינו וכי עוד יש שקיי בעצמותינו, וכי עלינו רק להתגבר, להוסיף אומץ לגשת אל המטרה....

אז, כשתהי הכנופיה שלמה, היתיי קופץ להציע ראשונה: כי אתחלתא דגאולה תלויה בגאולת הארץ, כי נביא ונחיה אותה, ונשיל ונחיה בה.

בירושלם של עתה"ז צר המקום; הוי"ק גדול ובוהר, שכירות הבתים עולה וגדל משנה לשנה מפני האוכלוס שמתרבה, אין חכמה ואין עצה כי אם לקיים בעצמנו, "דביש ליה בהאי מתא יול למהא אחריתא"; נצא השדה להתאחו בהכפרים הסמוכים ליישובה של העיר, שמה יבנו הברתים בחוץ תחת כפת השמים, בתרביצא הגונה מלפניהם וגן ירק מלאחריהם, האויר צח, מימי המעינות מבריאם, מיום ליום יומב מצבנו השוקע, ישתלם וישתכלל קיומנו סמוכע, תחת אשר בשבתנו לחוצים וכלואים במקום אויר משהת מדובבן חקיפין את השכונות הסמוכות להעיר, באין מקום אפילו לגדל תרנגולת קטנה, ומי יאמר להחזיק בהמה חולבת; האנשים, לבם מלא דאגת יום מחר, והנשים, ידיהן מלאות עבודה לסעוד את ילדיהן על ערש דוי ולהוליכם אל בתי החולים למשוח עיניהם ולדרוש ברופאים.

שוו בנפשכם: והנה, "שכינת מאה שערים" שגנותיה חיותיה המודקפות וחולכות כלפי שמיא, משהרעת בחורשא שמונה ראונה... מאיתה אדמה דקדושה שבה כצאו מנוחה החיים, מאותה ארץ החיים שפסעו עליה הנביאים! אך הדרושים לנו מופתים ומשלים נעימים? נעוף עין על "שכינת האשכנזים" הפירחת לרגלי תחנת מסלת הברז או על "סגרש הרוסים" המלבב במבור עבודה של העיר, שכל אחד מאתנו יוצא ידי חובת, "והארץ אובר" בעברו על פניהם; בההרעמו על הראשונים שאכלו בסר לצפיף ולדחוק בתי שכונות ישראל היושבות בין החילות אחד לחברו, וגם אנחנו רואים ומחשים! החלצו, אחים, בכח "האחדות" הגדול לשאת ענף ולעשות פרי! לרוחתכם ולשיועתכם.

אב"י.

בהם אבות זקנים לבנו בנים, ועוד הי ומחנך בפיהם הלימוד שלמדו מרבם זה אשר הצמיין ביהרון הכשר למעת דברי התורה עמוק עמוק בהלמי לבבם ולעורר כמו חשקה הלימודים ואהבת תורה וי"ש וכשרון מעשים, והי' לו כשרון מיוחד ומצוין בהסברה ישרה ונעימה בדרך הכתוב: למדה את בני ישראל שימה בפיהם, ועד יומי האחרון לא רצה בשו"א לעזוב אומנתו זאת למרות הפצרת בני משפדתו וידידיו הרבים אשר ראו כחותיו כלים וחלושתו גוברת. ואכצא לנכון לקיים דברי המת אשר צוה בצואתו לפרסם במכה"ע דבר מותו ולבקש מכל תלמידיו הפזורים בכל חלקי הבל כי כ"א מרם ילמוד בשנה הראשונה לפטירתו פרק משניות א' ולמצער לאמר מזמורי תהילים אחדים או לתת פרוטה לצדקה בכל יום לעלוי נשמתו.

וגם בנוגע לעמוד "העבודה" הצמיין מאד כי הי' המנוח ז"ל ש"ן ובעל תפילה נפלא יותר מארבעים שנה ואמרו ז"ל איזו היא עבודה שבלב זו תפילה וכו', מלבד מה שהי' מדקדק גדול במצות ולמעשיו הטובים והמרובים אין ספורות.

ובנוגע "לגמילות חסדים" מסר המנוח ז"ל כל כחות גופו ונפשו, הוא הי' גבאי ומנהל את הגמילות חסד הגדול של כולל ווילנא, וישים בו כל מעיינו, וירבה להטיב לכל הדרושים טיבתו ועזרתו וגם בחברת גחש"א הגדולה של כוללות הפרושים הי' עסקן סנעוריו, ומראשי מנהל' ויעש בה גדולות ונצורות.

הוא הי' עסקן גדול בצרכי צבור ובמוסדות שונות בעי"ק, ובכולם רק לשם מצוה בלי שום קבלת פרס, אם כי הי' חיי צער ודוחק, ויצמיין כוהירותיו היתירה כפרוטה שאינה שלו, ויהי גם שלים כרוחו כללי לצער ולהעליב מעולם לשום איש, וע"כ הי' הכיב מאד ומרוצה לנדרות ורכו אוהביו ומוקיריו.

על גבר מצוין ומורם כמותו יש לנו באמת לצעוק מרה: וי' להאי שופרא דבלי בארעא!

וכבוד גדול נעשה לו, דבר מותו הוכרז בכל העיר וכגרשי' ויאסף קהל גדול מאד לחלוק לו כבודו האחרון. דרב הגאון הספורס מור"ח זאנענפעלד שליט"א ועוד ספרנים אחרים ספרוהו כהלכה, ויגדל המספר.

ישלם ה' נחומים, לאלמנותי הכבודה, לבניו ולחתניו, ולכל המתאבלים עליו, ובתיכם התנו המתאבל ברח נבואה יעקב יוסף סלאנים.

לך ואספת!

"לך ואספת" — קרא הקב"ה אל משה בתחלת גאולתן של ישראל.
כניסה זו מאמצת הלבבות ומעידדת הרוחות; מעוררת

כמה אשמח אם תביא שוב אל ביתנו תלמיד חכם ללמוד אתו יחד. או הבטחתי לה כי אבקש מאת הרב המקומי כי יבקש לי תלמיד חכם למען יבא אלי כמאז מדי ערב בערב.
המשך יבא א"י

פמפומים.

ואם תעיינו אין זה כדיתחא!...

שלומיאל: מפני מה סרים עסקינו החפשים עפי"ר לאכסניות הגוים ביפו?
משלמיה: הם חפצים להביע עי"ז התנגדותם למכס הבשר.

*

שלומיאל: למה בחר לו ראש העבריה ביפו לנאם דוקא ע"ד "בקרת כתבי הקדש"?
משלמיה: להראות שמקור ה"בכורה" אינה עברית ואיננו יודעים

שלומיאל: מפני מה מרבה "סיני" בקילות וברקים ע"ד הוצאתו יותר מכל המול"ם?
משלמיה: בשביל שמדמים למלא מקום סיני דראגון, שהו"ל ג"כ בקילות וברקים.

אבן שלמה.

הרשות לבית ישראל

לאנדון — ברחוב מורגן נשרף ילד יהודי בן ארבע שנים וחצי, אמו הסיקה את התנור ותעוב את החדר ותסגרה ותלך דרכה בשוק מורגן, כשבה כבר מצאה ילד נשרף.

כ"דילי תלגורף" נתפרסמה מחאה חתומה בידי לורד סוילינג, קלוד מונטיפיורי, וטר דשוף נגד מעשי הרצח ביהודים באודיסה ומעירים הם את הממשלה האנגלית להתערב בענין.

ברלין — ה"אגודה להפצת האכרות בקרב יהודי אשכנז" ברו"ח הח' שלה שיצא עתה מהאונגה כי בין בערי האחוות היהודים באשכנז אין אף אחד שיקבל פועלים יהודים לאחוותו.

ווירצבורג — ביה"ט למורים של החרדים פה הוציא עתה את הרו"ח השנהי ה"ג שלו, מספר התלמידים הוא עתה שלשים, ההוצאות עלו לסך של 33 אלף מרק.

נוסד פה סניף של ה"פעראייניגונג יידישער אקאדעמיקער" שהיא אגודת המורנטים החרדים באשכנז.

— שמויטגרמ. הממשלה הוירטוברגית אסרה את פטום האווים והטיל עונש חביר על עוברי הגורר. טעם הממשלה היא לא רק הצער של בע"ח כ"א גם שע"י הפטום המרובה האווים נעשים חולים וכמובן גורמים עי"ז חלאים רעים לאוכליהם.

לויטרינג. — העדה היהודית הקטנה בעיר המצער הוואת בינה ביה כנסת בעד ס' אלף מרק.

ליסבורג. — הממשלה הרשעה לקהלה הקטנה העניען שעד עתה היתה שייכת לקהלת ליסבורג להפדר ממנה ולהיות לקהלה בפני עצמה.

מינכן — השמועה נפוצה פה כי שר הממשלה התיר לקהלות האורטודוקסיות במינכן ונירנברג להפדר מהקהלות הראשיות בערים האלה וכללן שחרבנים שלהם יקרא לא בשם "ראשונים" כ"א "ראשונים אשכנזים" — כל עתה ה"ח"ק הזה הוא כותר אך לקהלה אחת להיות בכל עיר וסניף החק הזה הוא כידוע מונח בהוראה שלא כהלכה בהוכיני שמה הממשלה ב"חוק היהודים" ובתרגומה טועה שהדגישו את המלה "איינע" שנהרגה "אחת". ע"י המשנה הזה סבלו הרבה היהודים החרדים במדינה הזאת מהריפורטים שהיו הרוב בערים הגדולות ושלא נתנו להם לעבוד את ה' כדרכם אף שגם החרדים נשאו בעול ההכנסות.

במינכן ונירנברג יסדו להם אי גואה החרדים "חברות" של תורה עם ביהמ"ד ויטנו להם רב שבאופן רשמי היה אך סלטר ולא יותר והנה כל זמן שצרתו שמה רבנים סבלנים לא היה הקרע כ"כ גדול כי התירו לרבנים החרדים לסדר קדושין וכו', אך באחרונה התערבה במינכן הנהגת הקהלה והאסר להראות לחרדים את נחת זרועם, הדבר בא עי"ז להסון מחאות בעתונות ולאספות רבות, ומלומדים יודעי דת הראו בעתונים את כל הנגודים שיש בהוראה המועצה של ההק הזה החרדים פנו אל הממשלה בבקשה לשנות את החוק הזה, כשסח מאד כי בקשהם נעשתה עתה.

טריער — עורך העתון "ביירוישער טאגעבלאט" נמבע לרין ע"י ראש האגודות סמינבונג ונגנן על חרפן אורח בעתונתו הנ"ל וזאת היתה הסיבה שבה נמנעו מלפרסם את העתון.

לונדון — ריקס את פני וועגן שעליו לשאת את תולדות הממשלה ברוינשווייג — נבחר פה בפעם הראשונה יהודי לנמירין.

פטרבורג — הקראים הגישו בקשה עד רשיון לבנות בית כנסת בשכילם הם נוהגים טעם לבקשתם כי כגלל חסר כי"נ קבוע הם מכרחים "לעשות מנינים" בבתי פרטים אשר זה נגד החק.

— הסינז באר בנוגע לזכות הישיבה ליהודים.

(א) לבעלי מלאכה, יהודים הנרים מחוץ לתחום, אסור לנסע

מסקים למקום למכר את סחורותיהם.

(ב) ההאר "פיטימסכמני פומשומני גראשדנין" איננו ניהן עוד לבעליו את זכות הישיבה מחוץ לתחום.

(ג) יהודים בעלי גילדה ראשונה רשאים לקחת אהם משגיחים יהודים רק בעת צאיהם מ"החום" חוצה לו. אבל אם כבר יושבים הם מחוץ לתחום אין להם רשות להביא אליהם משגיחים יהודים.

(ד) כשיש רשות ליהודי לבא לכפר בתוך התחום לזמן קצוב יכל לבא רק בגפו בלי משפחתו.

(ה) הרשות לשבת מחוץ לתחום רק לחובשים שגמרו כי"ס לחובשים ועברו את הכחינה "ורטשסקה אופרבלנה". אך לחובש שקבל את תארו בעת עבודתו בצבא אין הרשות הזאת.

— הסינז באר כי על הסוחרים היהודים בעלי גילדה ראשונה אשר להם הרשות להחזיק מספר ידוע של משרתים יהודים. אסור להוסיף אח"כ על הכספר הזה, וכן אסור עליהם לקחת יהודים משרתים אחרים במקום משרתים אשר עזבו אותם.

עוד באר הסינז כי אסור ליהודי לשנות דירתו מכפר אחד לשני בתיך ההחום אם גם שניהם שוכים ל"ולוסט" אחד ורק אם שני הכפרים עומדים תחת הנהגה אחת כותר.

לבו. — מחיר הנסיעה באניות ההולכות ישר מפה לניורק עלה ל-70 רובל אך באניות ההולכות שלא בדרך ישרה נשאר המחיר הקודם 60 רובל.

לזבר (פ' וולין) — מחיר הלחם עלה לששה קופ' הליטרה, וכן הבשר הפחמים וכל ציכי אכל נפש נתקרו. נוסף לזה ההאחר כל סוכרי הקסח ויעלו את מחיר הלחם, ומוכרים אותו פה במחיר יותר גדול מאשר בכל המחוז אשר סביבותינו.

פולטבה — כמעט בכל ערי פלכנו נחבטלו חקי שמירת השבת ביום ראשון אשר נגזרו לפני זמן ע"י שר הפלך, הקבלנים אינם שבעים רצון מחבטול הזה גאגרת כוחרים כבר הגישה בקשה להשאיר בתקפם את החקים של שר הפלך.

קובנה — טר אברומביץ שהיה דפוטט בדומה השניה מה פה פתאם סמחלת השתוק (אפולקסיה).

מוסקבה — הגרנצלניק הוציא פקודה לבלתי תת לשבת פה את היהודים השוכעים החפשים בבתי הספר הגבוהים שאין להם זכות הישיבה פה.

אגודה לחיוק הדת. הרבנים דק"ק משאדנא וצעהלים באונגריא מאגדים אגודה חדשה במטרה: להסיר הכשילים המהווים מנהיגה הכשרים על סחורות שונות, להק לסור התורה לעזור בהשגת משרות במקצעות המסחר בלי חלול שווי"מ, לעשות סדרים באופני כשרות, סופרי סת"ם וכדומה. חוג פעולת האגודה יתרחב לע"ע על פלכי: אדענבורג, איזענבורג, ראבא, וועספרים.

שר האורחים ברומי והאפיפיור. אינה מהאסות השמועה כי האפיפיור התלונן על בחירת היהודי נאטהאן לשר האורחים ברומי. יתר על כן טודיעים העתונות עתה כי עוד קודם הבחירה דבר אחר פארי הוואטיקאן עם האפיפיור אדורט מעמר נאטהאן ואמר לו האפיפיור: "מכיר אני את נאטהאן זה כבר" — אבל הוא יהודי, "אבל הוא איש אמונים" — אמר השר בחלחלה — "אבל הוא איש אמונים" — ענהו האפיפיור.

הגורדים מרוסים בבוקיניה. הפוליציא המשרנוביצית עוינת את הגורדים רוסים (קרו: את היהודים פרוסיא) ומחפשת אותם בנרות לגרשם מן הארץ בלי להשגיח אם נמצא בהם איוה חמא או לא. הרבה מהגורדים ששמחו למצוא בבוקובינא מקום עבודה בלי נוגש רוס, מוכרחים לאחוז במקל גורדים ולמצוא מקום סנוחה באשר ימצאו.

תמון שמשיות וגומי קאלאשען

החפץ להגן משרב ומסטר יביא את השמשיות (פארמאסאל) הנשבר ואתהן לו אשר יהי יוהר טיב והזק מפארמאסאל חדש, כפי התעודות אשר בידי על עבודתי מאנשים ידועים ונכבדים, ובמקום היוהר וול. חנותי ברחוב חכרון אצל ביהמ"ד רייסין בחצר שפרה מעלערקע.

מודעה רבה!

למען להודיע לכל העולם כולו בבירור גמור את האמת לאמתו כי גני האתרונים המאחרים תחת שם אנדת, פרי עץ חדר" משתלל אחינו עובדי אדמת הקדש במושבות שבאה"ק ת"ו, הנם ברורים ומשומרים מכל חשש הרכבה, ולשרש אחר כל ספיקות בזה — הננו מנקשים מכללות אחינו ב"י בכל מקום שהם שויאלו בעצמם לעמוד על האמת לשלח שלוחים (על היוצאותיהם) רבנים או סוחרים ידועים בתורה בישרות וביראת שמים שיביאו לאה"ק מפתח עד שביעות (כי רק אז מוכשר העץ לבדיקה) ויראו בעיניהם את האמת הגלויה הזאת.

ונקיה כי ימצאו אין להם הרבנים הגאונים והצדיקים המפורסמים רועי ישראל שליט"א, לשלוח שלוחים מיוחדים כדי שיעמדו בעצמם על תוכן האמת, ומי שנושא דגל האמת בידו שמח הוא במה שבדקים אחריו, למען יודע אמתו ויגלה לכל כ"ו בעצת הרב הגאון הגדול הצדיק המפורסם סו"ה אברהם 'צחק הכהן קוק שליט"א אב"ד דעה"ק והמושבות ה"ז שהננו עומדים תחת השגחתו ונקיה שידעו גדולי עמנו לשום לב לדברים הנדורים הנאמרים באמת.

אגודת פרי עץ הדר מבעלי גני האתרונים הכשרים במושבות ארץ ישראל.

בית מלון אורחים האמעל קאמיניץ.

האמעל קאמיניץ בירושלם ויפו, הוא הראשון אשר הוקם על בשיא חסן הפארה על הר ציון, לפתח שער לאחינו שרי ורוגי ארץ הבאים לבקר את ארצנו הק', ומוצאים בו שולחנם ותענוגם ערוך, לא פחות מאשר בכתי מלון אורחים היוהר מרווחים אשר בערים הנאורות באיראפא.

ועתה אודיע לאחינו בכל תפיצות ישראל, כי בית האורחים שלי הזה בירושלם העברתי לתוך היכל גדול מרווח עליר שער העיר. במרום העיר הנשקף על פניכל הכבר עד תחת מסילת הברזל עם היכלים ואולמים רחבי ידים שפתוחים חלונותיהם למבוא העיר, במקום המלכו לכל בתי הפקירות בתי הדואר ובתי מסחר הכסף, עד שימצא האירח מוכן על דו בנקל כל אשר ידרוש לזמן בקורו בארצנו הק', וגם מרכבות למיזל ונסיעה. והנני מבקש בזה מאחינו הרורשים לציון שידרשו לבית אורחים שלי לתת לו משפט רבבורה, בהיותי אני הראשון אשר אורתי כגבר מהני להקים בית אייראפאי כזה בעד אורחים הבאים אל הארץ, וכבר העידו כל גדולי ורבי עמנו שרים ורוגנים ונסיכי ארץ את רצונם אשר הפיקו למו בחדר כבוד הבית הזה בשירות וכלכלה, ומיצאו ימצא עיננו.

דרשו להבית הזה. האמעל קאמיניץ ירושלם.

בנים הדברים האלה; ארתמי גברא, הרא"ל קאמיניץ נ"י בכשרון הסתדרותו ומעמו היפה, ואהמחי בית מלוננו בכל מקום שהיה, ואף כי עתה ברווחתו קרוב אל העיר, וקבוע בכנין אריר ונהדר, וכלו אימר פאר וכבוד.

הכו"ל.

שנת כמשלה הששים, לזכרון יובל כמשלה הששי לקיר"ה החליטה הנהגת העדה העברית בווינא להקדיש מאת אלף כתר לבנין "בית יהוסי" עברים".

חדשות עונות

— מפאת משבר הכספי השורר באמריקא, שבים דרבה נודדים מהתם להבא. בשבוע העבר שבו דרך ארערכערג 7800 נודדים מאמריקא.

— מלגות מודיעים על ארזה המבט מצב הכספי. הבנק האנגלי יוצל את שער הרוח"ל בעקבותיו ילכו בלי הפינה הבנקים של הממשלות האחרות.

— סוחר אבני' מובות וחוצצ אבני' כאחר, יעקב באראס בעיר בודפסט חייב ליורש העצר הנסיך פרדינאנד חכשי' אלף כתר' ולהשטט משלום החוב הזה עשה ערכה ומסר את כל הונו כיר אשתו והכתוב את שם הפירמא שלו על שמה. עתה הושם הכוחר במאסר.

— אקריטא המדעי' בפאריז פרסמה את פרי חקירותיה, כי באמצעות קרני ראנמגען אפשר להביר בין כוח אמתי לכוח מדומה. האבד' המתים באדם לא יתראו לאור קרני ראנמגען, לא כן אברי כוח מדומה, הם יתראו טבעד הקרני' כחיים גמורי, ההגלות זו היא צעד גדול קדימה בחכמת הרפואה.

אוסטריא.

ווייען. לפנים היה השער כשהלח המרבה על יד איש עתי, והיום כל צעיר הרוצה לשקר שולח דברים ביד העהונים. הנה כן זה היום עם שקר עשה בהמצפה (נ"י 46) ומכנו העתוק מלין בלשונו הסיפר אא"ו בהחבצלה (גליון 11) ולא גלה המקור. כוונתה היו דבריהם שההררים על הדת הביאו הלום רב חדש בכבוד גדול ושמחה רבה. אכן נודע להרואה מן הצד כי וסי ההולכים ומה ראו על ככה, ולמה נכנסו בעובי הקירה להפיח קריה כמרחקה, הוא יבין בדעו ושכלו שאין כאן שום התעוררות לש"ש כשורה וכהלכה, אבל אשמים המקרישים אמצעים כגונים להכלית בשביל נטיה עצמית יזה כל פרי הפצע להרבות מחלוקת בישראל. העושה החדשות הוא בעל מלחמות, ויקם לעמות נקם לענות על רב להטות אחרי ריב, להתחרות ולגרות הרוב!

אסור לגלות הסוד ולנבל הפה מפני חלול השם וכבוד הבריות וכדי בזיון להמפלגות כהוננו סרדפי דעים המהכונים להפריד בין הדבקים, צאו וראו ולמדו מוסר מאחינו האונגארים והאשכנזים בהשיפשיל, שם שלום כקרנם וגם אלה שאין רוחם נוחה מהרב, הסמלא מקום דג' הצ' ד"ו שפיצער ז"ל, שמים יד לפה ומכבדים אותו כראוי, ומדוע לא נעשה גם אנחנו הגאליציאנים כמהוקנים שבהם, הואנה נבקש ונתעקש והכל הוא מעשה פוליטיק לסמא העינים, החבולות שאין להם רגלים להתקייב. אמת הדבר שאין הרבנים האחרים בעלי הוראה בעיר רבתי הזאת מספיקים להשיב לכאו"א בשאלת או"ה ולהשליח על כשרות כרגון, והם בעצמם היו ססכמים כרצון לסמא אליהם דיינים מו"צ והקל מעליהם; ככיונה מעליא מילתא תליא, ולדאבון לבנו העיקר חסד ובאין אמת אין שגום! א"ב.

בדפוס החבצלת ימברו ממפחות

גדולות ויפות מאד עם קידוש לשבת ויו"ט וכו',

צמד-נפז א' שני גרוש האחת, ושנים עשר בעשרים וא' גרוש והמאה בשלשים פראנק.

משי [אמלאם] כשבע גרוש האחת, ושנים עשר בשמונים גרוש

ספורים:

גבריא'ל.

בתוצאה שניה

מאת החכם ש' כהן מחירו פראנק אחד עם המשלוח פראנק ורבע

מיכאל.

הספור הגדול והמהולל, מאת החכם ש' כהן בעל הספור גבריא'ל, 8^ו, 320 עמודים, מחירו שבעה גרוש עם המשלוח פראנק והצי.

עזרא.

ספור יפה,

מחירו 20. 4 גרוש.

עם המשלוח פראנק אחד ועשרה צענמים.

הנסיד ממירנאו, המומר, התמורה, וההלואה

ארבעה ספורים יפים בכרך אחד,

מחירם פראנק אחד, עם המשלוח פראנק ורבע

הסנדקאות ובנימין

שניהם בכרך אחד

מחירו פראנק אחד עם המשלוח פר' ורבע

האסופי ונחמה

שניהם בכרך אחד

מחירו פראנק אחד, עם המשלוח פראנק ורבע.

רבינו יום טוב, ועסקייראם

בכרך אחד

מחירו פראנק א' עם המשלוח פראנק ורבע.

שידוכין שנתבטלו ותלמיד הכתב סופר

מחירו פראנק אחד, עם המשלוח פראנק ורבע.

הינריך בעער

ספור מאת פרידריך ראמט. תרגם ברוך גאן.

מחירו פראנק אחד

הברכה!

הרוצה שיהיו לבניו ובגדיו נקיים ומנוהצים, בלי שלחנו ובית-מהורים ומבריקים, גיפון, עורן, פניו וידיו—יפים ובריאים, —ישתמש בבורית וסודה של "עתיד"!

הרוצה שתעשה הכביסה שמירה לבניו ובגדיו ושהכביסה תעלה לו בול, —ישתמש בבורית וסודה של "עתיד"!!

הרוצה בבורית וסודה כשרות וטהורות, —ישתמש בבורית וסודה של "עתיד"!!!

כל מיני בורית, "עתיד" הן לכביסה, רחיצה ושמירה, והן של מיאלט, הנעשים בבתי-החרשת אשר לנו בארץ-ישראל, אינם אלא שקנים מהירים של גדולי-קרקע (שמן וזה) ונקיים מכל תערובות זרה של שמני בעלי חיים וחימורים קשים אחרים, המכלים את הבגדים ומגריבים את העור.

המכירה הראשית של הבורית והסודה שלנו נמסרה:

בירושלם (ומישבתיה) חברון ויריחו

להאדון ישראל צרגנסק, ירושלם;

ביפו ועזה (ומושבותיהן)

להאדונים בלומנפלד ורבינוביץ, יפו.

בקרוב נוציא לשוק למכירה שמן-זית טהור לאכילה.

הקרה קימנדיפיה

"עתיד"

למעשה שמן ובורית בא"

האדריסה אלינו: Jaffa או Haifa—Athia

מודעה גלויה ומפורסמת.

מאת גבאי התלמוד תורה וישיבת מאה שערים ת"ו.
כי הרב המאונה"ג מוהר"ר אברהם דוב שקאלל שליט"א מלא יד הנהו מאתנו, בכל הנוגע להת"ת והישיבה הנו', ועל פיו המה נחתכים כל הענינים אשר להם שייכות הצטרפות והתחשבות להת"ת והישיבה, והוא פמירנו של המפעל ואפטרופסו, ולכן כל ש אשר לו דבר, אם בעניני דררא דמסונא, אם בענינים אחרים הנוגע להמפעל הנו', עליו לפנות מעתה דוקא אליו, וכל נוהגי נדבות לשם המוסד הנו', ידעו כי כל שטר קבלה אשר לא ישא עליו גם התומתו, פגול הוא לא ירצה, בידו וברשותו להוציא שמדות לכלכלת המפעל, בחתימה ידו, וכל נכסי המפעל אחראין וערבאין לחובותיו — גם להתחבובות שביצא ער כזה. חפץ ר' בידו, יצליח לנהל את המוסד הגדול הזה אשר הנהו לתפארת ציון וירושלם עד כי יבא שילה בכ"א.

גאם שאול חיים הלוי הורוויי הרב מדובראוונא מוסד בעזיה התית והישיב' הגדולה כפה מאה שערים בקרית קדישא דירושלם ת"ו גאם זרח ראובן בראווערמן